

Runas piezīmes (īss ievadteksts)

1) Kampana „Stop-pārslodze!”

2) Balsta un kustību aparāta slimību (BKAS) jautājuma risināšana ir ES prioritāte. Lisabonas stratēģijas mērķi paredz ne tikai 70% nodarbinātības līmeni līdz 2010. gadam, bet arī vairāk un labāku darbavietu izveidi Eiropā. Risinot BKAS, visizplatītāko ar darbu saistīto problēmu Eiropā, mēs palīdzētu sasniegt šo mērķi. Arī Kopienas stratēģijas darba drošības un veselības aizsardzības jomā uzskata BKAS par prioritāti.

Eiropas Dzīves un darba apstākļu uzlabošanas fonda sniegtie statistikas dati (Ceturtais Eiropas Darba apstākļu apsekojums, 2005.g.) liecina, ka gandrīz 24% nodarbināto sūdzas par muguras sāpēm un 22% - par muskuļu sāpēm. Abas šīs situācijas vairāk ir izplatītas jaunajās dalībvalstīs, attiecīgi 39% un 36%. Apmēram 62% nodarbināto ceturtdaļu darba laika vai ilgāk veic atkārtotas roku un plaukstu kustības, 46% - strādā sāpīgās vai nogurdinošās pozās un 35% - nes vai pārvieto smagumus.

3) Ar darbu saistītas BKAS ir ķermeņa daļu, piemēram, muskuļu, locītavu, cīpslu, saišu, nervu vai lokalizētās asinsrites sistēmas traucējumi, ko pamatā izraisa vai pasliktina darba izpilde un tiešās darba veikšanas vides ietekme.

Šīs izpausmes lielākoties skar muguru, kaklu, plecus un augšējās ekstremitātes, bet no tām var ciest arī apakšējās ķermeņa daļas. Atsevišķas BKAS, piemēram, karpālā kanāla sindroms plaukstas pamatnē šādi sauc, jo tām ir skaidri redzami simptomi. Citas BKAS nav tik izteiktas, jo ir jūtamas tikai sāpes un diskomforts, bet nekas neliecina par konkrētu slimību.

Vairums ar darbu saistīto BKAS ir traucējumi, ko rada vairāki faktori. Šīs izpausmes izraisa atkārtota lielas vai mazas intensitātes slodze ilgā laika periodā. Tomēr BKAS var būt arī pēkšņas traumas, piemēram, lūzumi, kas izraisīti nelaimes gadījumā.

Riska faktori var ietekmēt atsevišķi, bet BKAS slimības rašanās ir drīzāka, ja ir iesaistīti vairāki riska faktori kopā. Faktorus var iedalīt trīs grupās: fiziskie, organizatoriskie un psihosociālie un individuālie riska faktori.

Piemēri šiem riska faktoriem ir šādi:

- fiziskajiem – spēka izmantošana, atkārtotas kustības, vibrācijas, neērtas pozas
- organizatoriskajiem – zems autonomijas līmenis/neapmierinātība ar darbu, vienmuļš darbs ātrā tempā
- individuālie – slimības vēsture, fiziskās spējas, vecums.

4) „Stop-pārslodze!” ir Eiropas Darba drošības un veselības aizsardzības aģentūras 2007. gada kampana BKAS problēmas risināšanai darbavietā. To atbalsta ES 2007. gada prezidentūras valstis Vācija un Portugāle, Eiropas Parlaments, Eiropas Komisija un Eiropas sociālie partneri. Kampana „Stop-pārslodze!” sasniegs savu kulminācijas punktu Eiropas darba drošības un veselības aizsardzības nedēļā no 2007. gada 22. līdz 26. oktobrim.

Eiropas kampanas, kas norisinās kopš 2000. gada, ir ikgadēja pasākumu virkne labākas darba drošības un veselības aizsardzības veicināšanai darbavietā. Kampanai ir pieci stratēģiski uzdevumi: uzlabot informētību, sniegt informāciju, izstrādāt un nodrošināt piekļuvi resursiem, iedrošināt pasākumus, kas ietekmē darbavietu un atpazīt un izteikt atzinību labai praksei. BKAS bija arī pirmās Eiropas

kampaņas tēma 2000. gadā, „Uzgriez muguru BKAS”.

5) Kampaņa „Stop-pārslodze!” atbalsta integrētu vadības pieeju BKAS apkarošanā, kas ietver gan balsta un kustību aparāta slimību novēršanu, gan ar BKAS saslimušo darbinieku paturēšanu darbā. Tā uzsver „slodzes pārvaldīšanas” jēdzienu, kas aptver visu ķermenim uzlikto sasprindzinājumu un nesamo smagumu. Pārslodzi var izraisīt stress, auksti darba apstākļi, darba temps un citi faktori. Tāpēc ir svarīgi novērtēt BKAS riska faktoru plašo diapazonu un tiem pievērsties visaptveroši.

Šīs Eiropas kampaņas mērķis ir arī atbalstīt jau ar BKAS sasirgušo darbinieku paturēšanu, atveseļošanu un atkaluzņemšanu darbā. Īpaši liela nozīme ir sabiedrības un organizāciju atbalstam, kas ļauj nodarbinātajiem atgriezties darbā un vēlāk darba vietu saglabāt, kad rodas BKAS problēmas.

6) Mēs visi esam atbildīgi par BKAS apkarošanu: gan darba devēji, nodarbinātie un viņu drošības pārstāvji, gan arī valdība, veselības un drošības aizsardzības iestādes un politikas veidotāji.

Saskaņā ar normatīviem darba devējiem ir pienākums noteikt riska faktorus darbavietā un rīkoties par labu darbinieku drošībai un veselības aizsardzībai. Taču viņiem jāuzņemas vairāk nekā to pieprasa likumu saistības. Darba devējiem jābūt piemērs un jāapliecina patiesa apņemšanās aizsargāt veselību un drošību. Tas ir paša darba devēja interesēs: laba drošības pārvaldība nozīmē labu uzņēmējdarbību, un tā ir efektīvu organizāciju pazīme.

Drošība nav tikai darba devēja ziņā – arī darbiniekiem ir pienākums sadarboties ar darba devēju, lai pasargātu sevi un darba kolēģus. Nodarbināto līdzdarbība darbavietas apdraudējumu apkarošanā ir būtiska – viņi darbavietu pazīst vislabāk. Darbiniekiem jāsaņem informācija un apmācība par BKAS, lai viņi zina, kā novērst konkrētu apdraudējumu un risku.

Liela nozīme ir drošības pārstāvjiem, valdībām, veselības un drošības aizsardzības iestādēm un politikas veidotājiem.

7) Plašāka informācija par kampaņu „Stop-pārslodze!” ir pieejama Eiropas aģentūras tīmekļa vietnē: <http://ew2007.osha.europa.eu>, un vairāk par BKAS var uzzināt šeit: <http://osha.europa.eu/msds>